

איצור "תהלות ישראל"

פנינים שנלקטו מתוך דברי

הגה"צ דתהלות ישראל שליט"א

(מתוך מה שכתב נדפס בספרים וקונטרסים, וגם מתוך שאר השיחות)

הערה כללית בנוגע לכל המאמרים

כדאי לקרוא כל המאמרים יותר מנפעם א כי בכדי שיחיו מקלטים ומספיק יותר לתוך הלב בכדי שהם ישפיעו ויפעלו את הגמגומה לא די בקריאת הדברים פעם או ליד וזו כי מפעם השנית מתחילים להבהיר דברים שלא נדעם בראשית האזנה. ואם למדעי שבמילות ששה הדברים מוצאים גם דברים שכתב חזו מילותיו הישנים וגם דברים חדשים אגבם גם הדברים הישנים הרבה נהגם נעבדו וקבלו פנים חדשות ולכן כדאי לקרוא עוד פעם גם את המאמרים הישנים, כי באלה הדברים מתקיים מה שאמרו חז"ל שדברי תורה כל זמן שהאדם חוזר עליהם מוצא בהם טעם חדש, כפי שמעיד המסין בס"ד.

לתשומת לב הקוראים
המאמרים על הפרשה או
המועדים גם הם דברים
כלליים שנוגעים תמיד ולכן
אפשר וכדאי לקרואם גם
אחרי הפרשה או המועד.

גליון פ' תזריע שבת החודש תשע"ט

להערות ולתבנות לפנות בטלפון:

בא"י 02-537-5704 פקס 02-650-1067

או בבה"מ ד' תהלות ישראל רח' יצחק נפתא 17 ירושלים

בארה"ב 917-873-1181 347-885-7700

אפשר לשמוע שיעורי מורינו הרב שליט"א בקול הלשון
בארץ ישראל 03-6171001 ואח"י להקיש לאדיש 3-4 → ללה"ק 5-5-4-4 →
בארצ"ה 718-395-2440 ואח"י להקיש לאדיש 4-50-4 → ללשון הקודש 5-5-7-2 →

מי שרוצה לקבל דף השבוע וכן המאמרים או הקונטרסים שלנו בדואר נא להתקשר לי' לויספר
מח"ל 527614581 (972) מא"י 0527614581 או דרך האימייל שלו laufer6@neto.net.il

אפשר לשמוע שיעורי מורינו הרב שליט"א בקול תהלות ישראל
מספר קבוע 02-544-0-544 בארה"ב 718-770-3678

סג

חדש! מהיום אפשר לתרום גם ע"י נדרים פלוס מספר טלפון 03-763-0585 קוד טלפוני 2218 או ע"י קשר קהילה מספר טלפון 073-275-7000 קוד 4336

אוצר הפרשה

"ועמוק אין מראה מן העור" (ג' ד')

בפסוק "ואם בהרת לבנה היא ועמוק אין שתדע ענין זה ולכן הראיתי לך את זה, ע"כ שאם הנגע נכנס גם בנפשו של האדם אז יתראה ידעתי פירושו, עכ"ל.

וידוע קושיית העולם למה לו לרש"י לכתוב שאין יודע לפרש הענין כי מה זה נפקא מינה לנו (וכע"ז זה מקשים בכל מקום בתורה שרש"י כתב לא ידעתי פירושו, ועי' רמב"ן מה שכתב לתרץ בזה), ואע"פ שכאן בפרשה זו אין זה כל כך קושיא כי בפשטות איסורים כגון ניקור החלב והפרשת תרומות ומעשרות כוונת רש"י הוא שמכיון שכתב לעיל (בפסוק ג') כלל שכל מראה לבן נראה עמוק אם כן יקשה האדם שלכאורה נראה מפסוק זה סתירה לזה וכאלו שהכלל שכתב הוא טעות לכן כתב רש"י שנדע שזה באמת לא טעות אלא הכלל הוא נכון (שכל מראה לבן נראה עמוק מן העור) אלא שבפסוק זה אין אנו יודעים הכונה כי הרי זה היפוך מהמציאות לפי הטבע.

אמנם יש להוסיף שרצה רש"י כאן לרמז לנו וללמדנו דבר חשוב מאוד שעלינו לדעת, וקודם כל נקדים איזה סיפור מא' מהרבנים מהצדיקים מלפני מאה ושבעים שנה, שפעם בא אליו אדם ירא שמים שלמד להיות שוחט ורצה לקבל ממנו קבלה ורשות להיות שוחט והראה לו סכיניו שהכין ובדק כנהוג ובדק הרב הצדיק את סכיניו ואמר לו שמרגיש בה איזה פגימה ולקח שוב השוחט את הסכין ובדק אותו עוד פעם באצבעו כהלכה ואמר שאינו מרגיש בה פגימה ולא יתכן שיש בו פגימה ושוב פעם בדק הצדיק ואמר שכן מרגיש פגם וכך היה כמה פעמים, ולבסוף אמר לו הרב שישב על הכסא שלו וכך יבדוק וכך עשה ובדק עוד פעם והרגיש שאכן יש בו פגימה ונתבהל השוחט מאוד ואמר להרב שהוא חוזר בו ואינו רוצה להיות שוחט כי הוא מפחד שלא יכשל ח"ו מכיון שרואה שהוא יכול לטעות מבלי להרגיש פגימה, אז הרגיע אותו הצדיק ואמר לו תדע שבאמת אין כאן פגימה נרגשת שתהיה נחשב פגם על פי ההלכה כי לא ניתנה תורה למלאכי השרת אלא הלכות התורה ניתנו לפי האפשרות שניתנה לבני אדם להזהר, אמנם ישנם אנשים שהם בדרגה יותר גבוה מהרגיל

ולחם אין זה עדיין מספיק חלק ומהודר, ורציני פנינים (ביותר עומק) מעורר הבשר וזה פגע גם בנפשו ורק אז הכהן מטמא את הנגע, וכלומר שאם הנגע נכנס גם בנפשו של האדם אז יתראה לכהן שהנגע עמוק בעור הבשר ואם זה לא נכנס בנפשו אז יתראה לכהן שזה לא עמוק בעור הבשר.

ובזה יש להבין מה שידוע בשר"ע (יר"ד ...) שכשיש חכם בעיר החיוב על השוחט להראות לו סכיניו, ובפשוט מוסבר הטעם שזה מפני כבודו של החכם, אמנם אינו מבואר כל כך למה יש הקפדה זאת דוקא בשחיטה (ולא מצינו בשאר איסורים כגון ניקור החלב והפרשת תרומות ומעשרות וכדו' שיצטרך להראות להחכם), ולפי הסיפור מובן הענין מכיון שישנו דבר שרק החכם ידע להבחין ושאר אנשים אין להם כח ההבחנה הזאת, ולהחכם יש לו ענין להקפיד על כך, לכן חייבו חז"ל את השוחט שיראה לו סכיניו בכדי שיהיה ראוי גם לו לאכול ממנו לפי הנצרך לו.

ויש להבין שענין הבחנה זו היא הבחנה רוחנית ע"י ראייה והרגשה רוחנית שהוא ענין של רוח הקודש השורה על חכם הלומד תורה לשמה, (ועי' מ"ש בשם החזו"א בענין זה, הביאו בעמח"ס שער אפרים על פירוש רש"י בהקדמת ספרו, ע"ש).

ועל פי זה יש להבין את אשר לפנינו בענין ראיית נגעים שהנה ידוע שטומאת וטהרת נגעים תלוי דוקא בכהן כמו שכתוב (בפסוק ב') "והואב אל אהרן הכהן או אל אחד מבניו הכהנים" ולכן פירש רש"י שעל פי הטבע מראה חמה ולבן היא עמוקה מן הצל, אמנם ענין הבחנת נגע אם הוא עמוק מעור הבשר או לא אין זה בראיה טבעית כי על פי ראיית הטבע בודאי הרי היא עמוקה אלא יש כאן איזה הבחנה ע"י ראייה רוחנית וזה נתן ד' ית' רק לזרע אהרן הכהנים ואפילו אם הוא עם הארץ בכל זאת יש לו תכונה זו מירושת אבותיו" ולכן גזירת הכתוב שראיית וטומאת נגעים אינו אלא על פי הכהן, וזה מה שרצה לרמז לנו במתק לשונו במה שכתב שאינו יודע פירושו כלומר שהוא דבר שאי אפשר לדעת פירושו בדרך ההגיון והטבע.

ויש לבאר ענין פנימיות הדברים ושלזה צריכים הבחנה רוחנית והוא להבחין אם הנגע הוא רק ענין חצוני בעור הבשר או שזה סימן שהנגע דהיינו הטומאה והקליפה נמצאת גם

כח ההבחנה הזאת ניתן רק לכהן ולא לישראל, וצריך לומר שרק מה שנוגע להלכות החכם צריך לקבוע בשבילו אבל דבר זה (ההבחנה אם זה עמוק מעור הבשר) שתלוי במציאות

ע"י רש"י כאן איזה הבחנה ע"י ראייה רוחנית וזה עמוק מעור הבשר או לא אין זה בראיה טבעית כי על פי ראיית הטבע בודאי הרי היא עמוקה אלא יש כאן איזה הבחנה ע"י ראייה רוחנית וזה נתן ד' ית' רק לזרע אהרן הכהנים ואפילו אם הוא עם הארץ בכל זאת יש לו תכונה זו מירושת אבותיו" ולכן גזירת הכתוב שראיית וטומאת נגעים אינו אלא על פי הכהן, וזה מה שרצה לרמז לנו במתק לשונו במה שכתב שאינו יודע פירושו כלומר שהוא דבר שאי אפשר לדעת פירושו בדרך ההגיון והטבע.

ויש להבין במה שאמרו חז"ל שבכדי להתחכם בחכמת התורה צריכים להתפלל עליה ולבקש מאת ד' ית', שצריך האדם לפני שמתפלל להיות בהכרה שאי אפשר לו להשיג בכח עצמו בלתי עזרתו והשפעתו ית' והוא על פי מה שכתב המב"ט בספרו בית אלקים (על תפלה) שאי אפשר לאדם להתפלל אלא על דבר שהאדם מכיר שנזקק לזה לד' ולעזרתו ית', ע"ש (ומובא בספרינו כח של תפלה ...), ויש לומר שזה גם כן מה שאמר שלמה המלך ע"ה (קהלת ז' כ"ג) (על התורה הק') אמרתי אחכמה והיא רחוקה ממני" כלומר אם רצוני להתחכם בחכמת התורה עלי לדעת שהיא רחוקה ממני ורק אז (אחרי שאתפלל לד') אוכל לזכות להתחכם בה, ואכמ"ל יותר בזה.

ובהאמור יתבהר המאמר הידוע "תכלית הידיעה שלא נדע" כי כל זמן שאין אדם מגיע

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

של ראיית העין החכם הישראל אומר לכהן שיסתכל אם רואה שהנגע עמוק מעור הבשר או לא ועל פי זה יקבע לו החכם אם יגיד טמא או טהור.

להכרה שהוא אינו יודע ואינו מסוגל בכחו לדעת החכמה אי אפשר לו לקבל שפע החכמה האמיתית שהוא חכמת התורה הק' שהוא שכל נבדל והמתגאה בחכמתו והבנתו אינו מוכשר וראוי לקבל את זה, וכמו שאמרו חז"ל כל המתגאה חכמתו מסתלקת ממנו שאין הכונה לחכמת הגיון האנושי (אף על פי שגם זה נכון ולפעמים רואים כן במוחש בכל זאת) אלא עיקר הכוונה לחכמה האמיתית והיא תכלית הידיעה שהיא התורה הק' שאין האדם זוכה לקבלה אלא אחרי הכרתו שאינו ביכלתו וכחו והוא זקוק לד' ית' בזה, ונמצא מקור מאמר זה הוא מדברי שלמה המלך ע"ה במה שאמר אמרתי "אחכמה והיא רחוקה ממני".

ועל פי המבואר שהתורה הק' היא שכל רוחני נבדל מההגיון האנושי יש להבין שמי שלא זכה עדיין לאור התורה הזה הנזכר (וע"י גם כן מה שכתב בנפש החיים שער ד'... שהעיקר לזכות לאור התורה עשדה"ק בזה) אי אפשר לו להכריע על פי דעתו בדברים שאינם כתובים בפירוש בפוסקים אלא שצריכים הכרעה ושיקול הדעת מסברא, ואע"פ שידוע שסברא דאורייתא היא כמו שכתוב כמה

פעמים בגמרא (למה לי קרא סברא היא) מכל מקום יש לדעת שזה לא נאמר על סברת ההגיון של כל אדם אלא על סברת אדם שדעתו דעת תורה, וידוע מה שכתב הסמ"ע (בשר"ע ח"מ ...) שדעת בעלי בתים הוא היפוך מדעת תורה, ע"ש, ואם כן צריך האדם קודם לדעת על עצמו שיצא הוא ודעתו מגדר דעת בעלי בתים עד שנתהפך דעתו מדעת בעלי בתים לדעת תורה, ואפילו אחרי שלמד הרבה תורה בכל זאת אם אינו רואה ומרגיש בעצמו שנשתנה ונתהפך דעתו והבנתו ממה שהיה דעתו והבנתו מקודם הרי זה מוכיח שלא יצא עדיין מגדר דעת בעלי בתים ולא נכנס עדיין בלבו דעת תורה, או אם רואה שדעתו בענינים הנוגעים לתורה ולהלכה הוא משתוה תמיד עם דעת בעלי בתים והם מרוצים תמיד מדעתו בענין הכרעתו בהלכה ובכל עניני התורה והרוחניות הרי זה בודאי גם כן סימן מובהק שעדיין לא נעשה דעתו דעת תורה, ולכן אין לו רשות להכריע (ולערב סברתו) בהכרעת הלכה וכדומה על פי דעתו וסברתו במה שלא כתוב מפורש בפוסקים.

ובזה יש להבין מה שאמרו חז"ל (מ"ק י"ז:) ודרשו בפסוק (מלאכי ב' ז') "כי שפתי כהן ישמרו

דעת ותורה יבקשו מפיהו כי מלאך ד' צבקות הוא" ואמרו חז"ל אם הרב דומה למלאך ד' יבקשו תורה מפיהו ואם לאו אל יבקשו תורה מפיהו, וידוע מה שהתלבטו בזה המפרשים וכי אפשר לכל אדם למצוא רב כזה שהוא דומה למלאך וכו', ואם כן לא שבקת חיי לכל בריה, ונאמר בזה הרבה פירושים בכונת הגמ' לאיזה ענין כונו חז"ל שיהיה הרב דומה למלאך ד'.

ועל פי האמור יש לפרש באופן זה שהכונה דוקא בדבר שצריך הכרעת שיקול הדעת מסברא שבה לא יבקשו אלא ממי שדומה למלאך בענין דעתו וסברתו שהיא לא לפי סוג דעת ההגיוני האנושי של בני אדם אלא שיהיה מסוג הדומה לדעת הרוחני של המלאכים, ובה ידוייק לשון אמר ממנו אלא יש לומר שכוון הכתוב לרמז בזה שהמדובר לא על דברי התורה שהוא לומד ומקבל מרבו אלא על מה שיאמר (הרב) מדעת וסברת עצמו, וזה הכונה בתיבת "מפיהו" לומר שאינו מפי רבו וקבלתו אלא מפי עצמו. וזה כאמור שיהיה דעתו דעת תורה אמיתית שזה נקרא גם כן רוח הקודש.²

אוצר הזמנים שבת החודש

והוא אפס ואין, וכך הרי הוא ישבור מעצמו את גאוותו, ומי שיש לו שכל טוב שמח עם זה שהקב"ה מראה לו שהוא אינו שוה כלום כי ד' ית' אינו רוצה שיחיה עם שקר רק עם האמת ולכן עושה לו כך ולכן צריך האדם להיות שש ושמח במתנת חלקו.

אמנם האדם אינו רוצה אז להיות בשמחה כי אינו רוצה להשלים עם המציאות שהוא שפל והוא רוצה להרגיש בעצמו שהוא מציאות והוא "יש" ותופס מקום ולכן הוא בורח מעצמו ואינו רוצה לראות עצמו בשפלותו, אבל אם האדם חי עם האמת אז אדרבה להיפך מכל כשלון וכשלון יכול הוא להיות שש ושמח ובכך הוא באמת מתעלה יותר מזה שלא רוצה לראות שפלותו ובכך הרי הוא יגיע להמטרה שצריך להגיע.

וזהו מה שאנו מתפללים בקידוש לבנה "שהם עתידים להתחדש כמותה ולפאר ליוצרים על שם כבוד מלכותו" שבני ישראל יתחדשו בגאולה השלימה "כמותה" דהיינו כמו שהיא לפני שמתחדשת אזי הרי היא מתבטלת בתכלית הביטול עד שאינה תופסת מקום כלל וכלל שאיננה מאירה כלל,

כך יהיו בני ישראל (שהיו מתחדשים כמותה) שעובר עליהם שפלות כל כך גדול ובכך יזכו להתחדש.

אבל זה רק אם מקבלים את השפלות באהבה כמו שכתוב בלבנה "לכי ומעטי את עצמך" כלו' שהקב"ה לא רצה למעט אותה כי הרי במאמר של הקב"ה שהיה אומר תתמעטי היתה ממילא מתמעטת כמו כל מעשה בראשית שנבראו ונעשו במאמר פיו בעצמה תמעט את עצמה כדי ללמד אותנו בני ישראל שדוקא כשעושים את זה מעצמינו ומרצונינו הטוב ומקבלים באהבה אז זוכים להתחדש כמותה, וכך היא טבעם ומדתם של שלומי אמוני בני ישראל האמיתיים שהם זרע קודש צאצאי האבות הקדושים אברהם יצחק ויעקב וכמו שאמרו חז"ל שלכן בחר ד' בנו בני ישראל מכיון שכל מה שמוסיף לנו ד' ית' גדולה אנו ממעטים עצמינו יותר.

"החודש הזה לכם"

מזבא מהספרים הק' שחודש ניסן מסוגל לחדש את האדם, וזה נעשה על ידי שהאדם ממעט את עצמו, וביאור הדברים הוא שכאשר האדם בשפלות אזי הוא צריך להאמין שכל שפלות הרי זה טובה לו כי על ידי זה הוא מתקרב לד' ית' ולכן צריך לשמוח עם זה, ולא שישמח עם השפלות רק כשהוא בשפלות ישמח שנעשה לו עתה עוד דרך חדש להתקרב (יותר ממה שהיה לו קודם) לד' ית' כמו שכתוב "אשכון את דכא ושפל רוח", וכך צריך האדם לשמוח על כל דכא ודכא שעובר עליו כי הרי על ידי כל דכא ודכא שמופיע לו נתוסיף לו עוד יותר קירבה לד' כנ"ל, וכאשר האדם (כשהחומר שלו נשבר או עובר עליו דברים ומצבים שמדכאים אותו ושוברים את לבו ורוחו בקרבו והוא) יתבונן ויחשוב על זה אזי זה יביא אותו לשמחה וגם רוחו יתחזק עליו ויחזור אליו כבראשונה.

ויש לדעת שלפעמים נכשל האדם בחטא או שמן השמים לא מניחים אותו להצליח ברוחניות או בגשמיות והכל הוא כדי שלא יתגאה בעצמו שיראה שהוא אינו שוה כלום

¹ אלא מפיו.

² ובהו יובן גם כן שהזכיר הפסוק דוקא שפתי כהן כי כפי בני אדם, ואע"פ שבודאי גם כל אדם יוכל להגיע לזה ע"י הנאמר כאן לגבי טומאת וטהרת נגיעים שכתב זה שהוא הבחנה רוחנית ניתנה בירושה לכהן, ולפי זה יש לומר לכהן.

שיהיה במצב של לב נשבר, שהחומר שלו נשבר ונדכה ונבזה עד שהוא מגיע להרגשה שהוא בטל לגמרי ואינו תופס מקום כלל, ואם יש לו שכל ואינו מאבד את עצמו על ידי היאוש ותופס הדבר ויש לו אמונה ובטחון שהכל לטובתו אזי שש ושמש שהוא מעלה את הכל וכך עושה את ההכנה האמיתית ונעשה מוכן ומזומן להתחדש עם ההתגלות של הגאולה השלימה שיהיה אחר כך.

ועל פי זה יתפרש היטב הפסוק בדרך רמז במה שכתוב "החודש הזה לכם" שהקב"ה הראה למשה רבינו את הלבנה בחידושה, וזאת אומרת שהקב"ה הראה לו למשה רבינו את הלבנה בתכלית מיעוטה (בזמן שהיא נראית

שהתבטלה לגמרי) ואחר כך הראה לו את חדושה ואמר לו כזה ראה וקדש, וכל ענין זה יהיה רמז עבור בני ישראל שגם לכם יהיה חידוש כמותה והיינו החידוש הגמור שזה יהיה בעת הגאולה השלימה שיחזרו בני ישראל לדרגתם הראשונה ולהאיר כמו האבות הק' ראשי ותחילת אומתינו, וזה יכול לו.

וזה עלינו לעשות הכנה בשבת זו להרגיש עתידין להגאל, ואז בזמן שאחרי הגאולה השלימה גם הלבנה תתחדש אורה כבראשונה ותהיה מאירה כמו השמש וכמו שהיתה קודם שנתמעטה, ורק כך יתחדשו בני ישראל אחרי מיעוטם בתכלית השפלות והביטול הגמור ובכל זאת לא יתיאשו ולא ירפו מעבודתם את ד' ית'.

אוצר הזמנים חודש ניסן

מתוך מאמר עבודת ימי ניסן תשע"ד

להגיע לאהבת ד' צריך להקדים היראה, והיראה היא השער להגיע לאהבה.

ואדם שרוצה לקיים מצות עשה של תשובה יוצא ידי חובתו בתשובה מיראה, ובשערי תשובה לרבינו יונה מסביר שם איך לעשות תשובה מיראה (שזה ענין הפשוט של תשובה) ואם עושה תשובה מיראה הזדונות נהפכים לשגגות וגם שוגג צריך תיקון, יש חייבי לאוין שלא צריך תיקון אלא בתשובה לבד נמחל לו, ויש שצריך קרבן ויש שצריך גם יסורים ויש חייבי מיתות א"כ יש כל מיני תיקונים שמתקנים לבטל גם את השוגג (עיין יומא פ"ח מ"ח).

אבל עכ"פ לא כתוב בשום מקום שהתקון והתשובה נקרא רק אם עושה תשובה מאהבה. אבל בכל זאת אם האדם עושה תשובה מאהבה הוא מרויח ריוח חדש שהזדונות נהפכות לזכויות זה דבר נפלא וטוב מאד שהאדם מרויח מזה בתשובה מאהבה זה עושה מהפכה לגמרי כי הזדונות נהפכים לזכויות.

והנה יש שאלה בספה"ק מה קורה אם האדם עושה תשובה מאהבה מלכתחלה האם גם אז תיכף ומיד נתהפכים הזדונות שלו לזכויות או לא, כי אפשר לומר שרק אם עושים פעמיים תשובה זה נתהפך לזכויות כי פעם ראשונה שזה מיראה נעשה לשוגג ופעם שניה נעשה לזכות, וכמדומה שבנועם אלימלך כתוב כן שא"א לאדם להגיע לתשובה מאהבה אם לא קדם לפניו תשובה מיראה.

והנה ילה"ב מה היא תשובה מאהבה,

ענין עבודת חודש ניסן והשפע שנשפע לכל החודש

כתוב (שמות י"ב ב') החודש הזה לכם ראש חדשים וילה"ב מה הצורך במילת "לכם" הרי ודאי ד' ית' מדבר לישראל כי ד' ית' לא מדבר לאומות העולם, ויל"פ שלשון לכם זה לשון של רשות כלומר שהחודש הזה תלוי בבחירה שלנו, כי בחודש תשרי חייבים לעשות תשובה מצד מצב העולם שיש משפט ודין לכן זה מחייב לעשות תשובה וביור"כ זה מצות עשה מדאורייתא לעשות תשובה, אבל חודש ניסן מצד הגמרא והפוסקים לא מצינו שיש איזה דין שמחייב את האדם לעשות תשובה כי בחודש ניסן יש בחירה ורשות אם האדם רוצה עושה תשובה.

אבל באמת איתא בספה"ק שבחודש תשרי זה תשובה מיראה מכח יראת העונש ויראת המשפט אבל בחודש ניסן הדרגא של התשובה היא יותר מעולה כי זה תשובה מאהבה כי פסח זה ענין של אהבה ובאמת אהבה גדולה יותר מיראה כי עיקר המטרה היא להגיע לעבוד את הקב"ה מאהבה, וגם הגאווה"ש צריך לבוא מכח אהבה כמ"ש ומביא גואל לבני בניהם למען שמו באהבה היינו ע"י עבודה של אהבה, ובשם הבעש"ט מקובל כך שאמר שהגאווה"ש תגיע מכח העבודה של אהבה, אבל בודאי צריך להיות קודם היראה ולכן תשרי שזה בחי' תשובה מיראה מוקדם לניסן שזה בחי' תשובה מאהבה כידוע מספרי מוסר שהאדם הרוצה

וכמו שהלבנה היתה צריכה לעשות את המיעוט הזה בעצמה כך צריכים בני ישראל לעשות את זה לבד והיינו לקבלת המיעוט באהבה שעל ידי זה יהיה נחשב כאלו עשאה ולהרגיש שהוא אין ואפס ואין לו מכחו כלום וכמו שאמרו חז"ל אלמלא הקב"ה עוזרו אינו יכול לו.

וזה עלינו לעשות הכנה בשבת זו להרגיש כך כנ"ל ולדעת לקבל את הכל באהבה ובהכנעה כי אנחנו עומדים על יד השער להגאולה השלימה וזה השעה האחרונה להכנה האחרונה להגאולה השלימה, ובזכות זה נזכה להגאולה השלימה במהרה דידן ברוב רחמים וחסדים בב"א.

ואפ"ל בפשטות ההבנה של תשובה מאהבה ע"פ משל לאדם שהולך ברחוב ומישהו שנמצא לפניו מפריע לו ומבלי להסתכל מי זה נותן לו סטירה ואח"כ אותו אדם מסתובב אחרנית ואז הוא רואה שהיה זה אביו ואז הרי הוא נופל לרגליו ומבקש סליחה ומחילה מאד שלא ידע שהוא זה, ואע"פ שאומר לו אביו אני מוחל לך, אבל הוא לא נרגע ומבקש עוד פעם ועוד פעם והוא לא יכול לסלוח לעצמו אפילו אם כבר אביו מחל לו על החטא אבל הוא לא יכול למחול לעצמו וממשיך להצטער איך עשה דבר כזה לאביו, זה נקרא תשובה מאהבה, אז אם האדם מתבונן באותו החטא ומתחרט אפילו שכבר הקב"ה מחל לו ונמחק ונתכפר לו החטא אבל הוא לא מוחל לעצמו כי איך עשה דבר כזה, זה הפשטות שנקרא תשובה מאהבה אבל זה שייך רק אחרי תשובה מיראה כי כל מה שיש לו פחד מהעונש קשה להוכיח שזה תשובה מאהבה ודוקא כשעושה מקודם תשובה מיראה כשכבר נמחק כל החטא ונמחל לו ובכל זאת עכשיו הוא מוסיף על התשובה זה מוכיח שזה מאהבה.

וכדאי לדעת גם מה שהבעל התניא מסביר בעוד אופן שתשובה מאהבה פרושו שאת התשוקה שהאדם הכניס לעבירה את הכח הזה של התשוקה והתאוה כאשר יכניס אותו במצות ד' זה נקרא תשובה מאהבה, כי ליצר טוב כי כח התשוקה האהבה והתאוה תמיד ניתן ליצה"ר יותר לכן כשרצו חז"ל

להרוג את היצה"ר אח"כ חזרו בהם ולא הרגוהו כי כמו שע"כ יהיה חסר מהעולם החשק ללמוד (זוה"ק א' ק"ח.) וממילא לא היו לומדים כי כח החושך נמשך ע"י היצה"ר כאמור, ולכן עלינו להוציא את זה מתוך היצה"ר כי שם נמצא יותר החלק של התשוקה והצמאון.

והנה מה שנתבאר שהסדר של התשובה שהאדם צריך לשוב קודם מיראה ואח"כ מאהבה (וכמו כן לגבי עבודת ד') כל זה בשעה שצריך לבוא מצד האדם בעצמו שאז הרי זה הולך לפי הסדר של הדרגות, אבל אם זה מגיע מצד הזמן מפני שיש עת רצון כזה כמו חודש ניסן שבאותו הזמן יש התעוררות של אהבה כמ"ש (שה"ש ב' י"ב) עת הזמיר הגיע פ' שהכל מזמרים ומשבחים ומתחילים לומר שירה כל העופות והצמחים והעשבים וזה זמן של הנהגת הרחמים ששולט בחודש הזה ואפילו בגשמיות מופיע הרגשה של אהבה, אז לכן בקל יכול האדם לתפס ולעלות אפילו שלא כסדר שלא הגיע עדיין ליראת העונש.

ועפ"ז אפשר לפרש גם מה דאיתא (ר"ה י"א.) בניסן עתידין להגאל וידוע מה שמקשים העולם על זה שא"כ איך אנחנו אומרים (בנוסח האשכנזים בה"ג עקרים) אחכה לו בכל יום שיבוא ולא דוקא בניסן.

ולפי המבואר יל"פ באופ"ז שכוונת חז"ל היה לומר שבחודש ניסן בכל שנה מתעורר הענין של הגאווה"ש דהיינו שהזמן מסוגל מאד להמשיך ולקרב את הגאווה"ש יותר מבכל השנה כי מכיון שזה חודש של הגאולה של יציאת מצרים לכן חוזר וניעור עכשיו ונעשה קצת התקרבות לגאווה"ש, ולפ"ז מ"ש בניסן

ד היום יש מצב שהרבה בעלי תשובה שחזרו בתשובה מאהבה בלי יראת החטא ויראת העונש כי לא למדו ולא ידעו כלום והם חוזרים בצורה של אהבה, רוב האנשים שעוסקים להחזיר בתשובה הם מסבירים להם מכח אהבה ולא מדברים להם מכח יראת העונש אבל אלו שלמדו (לפחות) בנעוריהם ומאמינים ויודעים על שכר ועונש אלא שהם "שנה ופירש" שייך לדבר אליהם בצורה של יראה לומר להם איך אתם לא מפחדים מהגיהנום וכו' ומכח זה יעשו תשובה, אבל מי שהוא חופשי שאינו יודע כלום ובקושי מאמין שיש בורא עולם אבל לא יודע משום עונש הוא בדרך כלל חוזר מאהבה, ולכן רוב הבע"ת היום אלו שהם תינוקות שנשבו לגמרי ואינם יודעים מכלום והם נקראים שחוזרים בתשובה מאהבה יש כאלו שהיו רחוקים מאד וכששמעו על אידישקייט זה משך אותם ואז הם פשוט זרקו הכל, ואת כל התשוקה והתאוה שהיתה להם לדבר עבירה הם מכניסים בקדושה.

ובאמת הם מוכרחים לעשות כך כי בלי זה הם לא יכולים להתנתק מכל התאוות שהם היו רגילים בהם ובלוי זה הם לא יחזיקו מעמד, כי אדם שעשה פעם

עתידין להגאל הכוונה גם בזמן הגלות יאכל בשבת ולשון יאכל היינו לומר שמכניס את שפע הש"ק לתוכו כמו המאכל שאדם התקרבות להגאולה וכל שנה הרי זה מוסיף אוכל. והולך ונעשים עוד יותר קרובים להגאווה"ש ולכן נמצא שבכל שנה מניסן ואילך נעשה יותר קל להמשיך את הגאווה"ש והנפק"מ בזה שאפשר להמשיכו בפחות זכותים ממה שהיה צריכים לפני שנה בכדי להמשיכה.

ועוד ענין וריווח יש בזה כלומר לא רק האפשרות להמשיך את הגאווה"ש מתרבה גודלת כל שנה אלא גם אנחנו בעצם נעשים יותר קרובים אליה כל' לענינה הרוחני שעומד להופיע על ידי הגאווה"ש וביאת המשיח כמו הענין של "ומלאה הארץ את ד" ועצם התקרבות נפשינו יותר לד' וכדו' וענין זה של דיעה את ד' מופיע לנו עוד קצת ועוד קצת כל שנה יותר ויותר, וכל אדם פרטי מקבל את זה לפי הכלים שלו שהוא מכין בכדי לקבל את השפע הזה, וכמו שהוא הכלל בכל ענין שפע רוחני שמופיע מן השמים שתלוי בהכנת הכלים של האדם שאם אינו מכין לעצמו כלי קבול הוא לא מקבל מזה כלום וכל א' לפי ההכנה שלו לפי הכלים שלו כך ה"ה מקבל.

וכן הוא בכל שבת קודש וכדו' שישנם אנשים שהם מתעלים אחרי כל שבת יותר ויותר כי הם מכינים א"ע לפני שבת לקבל את השפע קודש של שבת ולכן ה"ה באמת מקבלים, אמנם אלו שלא מכינים א"ע לפני שבת ולא מקיימים "לקראת שבת לכו ונלכה" אזי אפילו אם בש"ק הם מרגישים התרוממות אמנם בצאת הש"ק ה"ז נעלם מהם וזה משאחז"ל מי שטרח בערב שבת

עבירה יכול לעשות תשובה אבל אדם שהיה שקוע ורגיל בחטא והיה חוטא יומם ולילה תמיד עד כדי כך שהחטא כבר נעשה טבע שלו אז יוכל להתנתק מזה רק אם יכניס את התשוקה הזאת בהקדושה כי אם לא יכניס את זה בקדושה היצה"ר יצער אותו כל כך שלא יוכל להתגבר על היצה"ר ויהיו לו נסיונות קשים, לכן העצה היחידה שיש לו היא להכניס את כל התשוקה שיש לו לקדושה וזה יציל אותו ויגאל אותו מהיצה"ר ולכן הוא מוכרח לעשות תשובה מאהבה כמ"ש הבעל התניא ובלוי זה הוא לא יוכל להחזיק מעמד כלל, אבל מי ששומר תורה ומצוות ונכשל פעם בחטא בשבילו יותר קשה להגיע לתשובה מאהבה, וילה"ב למה זה כך למה שהבע"ת ריזחו את זה וכי חוטא נשכר שמי שחטא הרבה יוכל להגיע מיד לתשובה מאהבה ומי ששומר תורה ומצוות וחטא פעם אחת לא ירויח את הריח הזה להגיע לתשובה מאהבה מיד.

התשובה לזה כך כי מי שהיה חפשי גמור והוא תינוק שנשבה אין עליו כל כך תביעה למה הוא חטא לכן יש לו זכות לעשות מיד תשובה מאהבה, אבל מי ששומר תורה ומצוות עליו יש קושיא גדולה איך

יאכל בשבת ולשון יאכל היינו לומר שמכניס את שפע הש"ק לתוכו כמו המאכל שאדם התקרבות להגאולה וכל שנה הרי זה מוסיף אוכל.

וזה הביאור גם במ"ש (פסחים קט"ז): חייב אדם לראות את עצמו כאילו הוא יצא ממצרים כי לכל אחד נשפע בחודש ניסן ומכש"כ בפסח בליל התקדש חג שפע של יציאה ממצרים אבל האדם חייב לעשות הכנה לכך כי אם האדם לא עושה כלום ומתנהג בחודש ניסן כבשאר ימי השנה אזי לא מקבל כלום וה"ז תלוי בבחירתו.

ועוד יש לדעת שמכיון שהכח של הגאולה מופיע עכשיו מן השמים, לכן מי שלא משתדל לקבל מזה יש עליו קפיידא בשמים ומתעורר עליו ח"ו קטרוג וכמו דאיתא בספה"ק לגבי הגאולה שתמיד כשיש עת רצון וזמן מסוגל להגאווה"ש אז אם לא יצא הגאווה"ש לפועל באותו העת נעשה קטרוג גדול בשמים למה לא תפסו את הזמן המסוגל הזה ויוצא להיפך ח"ו ונעשה עת פקידה לאיזה גזירה ח"ו.

ועל כן יש לנו לשים לב לזה בחודש ניסן שיחד עם השמחה והתקווה להגאל צריכים להיות גם בכובד ראש וביראה, כי אם לא תופסים את התשובה מאהבה שמופיע בחודש ניסן כנ"ל ה"ז עלול להמשיך עלינו ח"ו מדת הדין, וזה יוכל לגרום לאדם הפרטי שירד מדרגא שלו, לפי זה יוצא שבחודש ניסן או שעולים יותר או שח"ו יורדים יותר ולכן צריך לדאוג מאד ולראות שנעלה בחודש ניסן לעילא מכל ברכתא ולהתקרב יותר לד' ית' ממה שהיה לפני"ז ולעשות לפחות משהו להתקרבות הגאווה"ש ברוב רחמים בב"א.

נכשלת בחטא הרי אתה קרוב למלך וכמו למשל אם שר של המלך חטא לפני הרי החטא והעונש שלו הוא חמור יותר מאדם רגיל כי איך אדם כזה שמקורב למלך חוטא כמו"כ מי שקרוב למלכות שמים עליו יש ח"ו יותר קטרוג טענה ותביעה וממילא אין לו זכות להגיע לתשובה מאהבה וכדי שיהיה לו זכות צריך הרבה להתמרמר ולנקות את עצמו עד שאולי אח"כ יהיה לו זכות לחזור בתשובה מאהבה.

ועפ"ז מובן מה דאיתא בספרי תלמידי בעש"ט שא"א להגיע לתשובה מאהבה עד שיתחיל מתשובה מיראה כי האדם הוא לא בדרגא ההיא כי הוא צריך קודם למחוק את החטא כי הקליפה לא תתן לו לעשות תשובה מאהבה, אבל זה הכלל קיים לגבי אדם שומר תורה ומצוות, אבל החפשיים האלו כן מגיעים לתשובה מאהבה מיד כי אין עליהם כל כך קיטרוג ובה מתורץ החילוק בינם לבין שומרי תורה ומצוות.

והרבה תירוצים נאמרו על זה וידוע מה שאמר הגר"ז מברייסק שמכיון שכתוב בסידור אחכה לו בכל יום שיבא חייבים להאמין שכך הוא בודאי האמת, ומ"ד בגמ' צריכים לתרץ להבין כוונת חז"ל.